

0 – 5
godina

PRIČAJ SA MNOM I SLUŠAJ ME!

12 uputa

o tome kako našu djecu možemo podržavati
pri učenju govora

BROŠURA ZA RODITELJE

**INNS'
BRUCK**

Impresum

Vlasnici i izdavači:

Amt der Tiroler Landesregierung: Abteilung JUFF- Fachbereich Integration
Stadt Innsbruck: MA V - Kinder- und Jugendbetreuung, MA III - Stadtplanung, Stadtentwicklung und Integration

Sadržaj: Elisabeth Allgäuer-Hackl, Gerlinde Sammer, Elizabet Hintner

Tekst: Elisabeth Allgäuer-Hackl, Lidwina Boso

Redakcija: Eva Grabherr (okay. zusammen leben), Johann Gstir i Andrea Moser (JUFF - Integration), Nicola Köfler (Grad Innsbruck)

Prijevod: Amir Nuhić, Elmar Hasović, Ružica Grgić, Marina Grubišić.

Grafička kuća: CCK Werbeagentur, Innsbruck

Štampa: Tiroler Repro, 2013

© okay. zusammen leben / Projektstelle für Zuwanderung und Integration (Verein Aktion Mitarbeit), Dornbirn (Austrija), Stufen/November 2008.

Osnovni sadržaj ove brošure nastao je 2008. godine u okviru programa „mehr Sprache. Frühe Sprachförderung und Mehrsprachigkeit – eine Herausforderung für Familien und Institutionen der frühen Bildung“ / „više jezika. Rano pospešivanje jezika i višejezičnosti – izazov za porodice i institucije ranog obrazovanja“ pod nalogom pokrajine Vorarlberg. Informacije o programu: www.okay-line.at

Informacije/ Narudžba:

JUFF - Fachbereich Integration des Landes Tirol, Michael-Gaismairstraße 1 - 6020 Innsbruck -

Tel.: +43 (0)512/ 508-2858 - Fax: +43 (0) 512/ 508- 742858

E-Mail: juff.integration@tirol.gv.at - Internet: www.tirol.gv.at/integration

Stadt Innsbruck. MA V – Amt für Kinder- und Jugendbetreuung, Maria-Theresien-Straße 18,

6010 Innsbruck, Tel.: + 43 (0) 512-5360-4210-4220 - Fax: + 43 (0) 512-5360-1736 -

E-Mail: post.kinder.jugendbetreuung@innsbruck.gv.at - Internet: www.innsbruck.gv.at

Stadt Innsbruck, MA III - Stadtplanung, Stadtentwicklung und Integration, Maria-Theresien-Strasse 18,

6010 Innsbruck, Tel.+ 43 (0) 512-5360-5182, Fax: + 43 (0) 512-5360-1727,

E-Mail: post.stadtplanung@innsbruck.gv.at; Internet: www.innsbruck.gv.at

Dragi roditelji,

raduje nas što je naša brošura „Pričaj sa mnom i slušaj me!“ dospjela u Vaše ruke.

Djeca su najveće blago koje imamo, ona će oblikovati našu budućnost i zaslužuju našu podršku na svome putu.

Kao roditelji želite samo najbolje Vašem djetetu, stoga Vam našom brošurom ukazujemo na osobito važno područje pri razvoju Vašeg djeteta i nudimo Vam našu potporu: Komunikacija i vladanje jezicima su odlučujući za život u našem društvu i važan temelj za dobar položaj u radnom svijetu. Prve godine života su veoma važno vrijeme za razvoj govora a Vi Vašoj djeci možete pomoći pri učenju jezika. U tu svrhu Vam naša brošura nudi mnoge pomagajuće informacije. Pored raznih uputa iz prakse, brošura opisuje kako se djeca mogu pozitivno razvijati i rasti uz dva ili više jezika.

Pomagati djeci pri učenju govora nije nikakva čarolija. Ali potrebni su Vaša pažnja i aktivno sudjelovanje. Pročitajte dakle ovu brošuru više puta! Dopustite da Vas ona prati! Tako ćete uvijek nanovo otkrivati stvari koje su korisne za potpomaganje Vašeg djeteta u prvim godinama života.

Mnogo sretnih trenutaka s Vašim djetetom i sve najbolje žele Vam

Christine Baur
Pokrajinski savjetnik
Christine Baur

Christine Oppitz-Plörer
Gradonačelnica Innsbrucka
Christine Oppitz-Plörer

...Vi već u trudnoći možete pospješiti jezički razvoj Vašeg djeteta?

I. Halo, vi mene ne možete vidjeti, ali ja vas mogu čuti!

Šta na to kažu stručnjaci?

- Već nakon četvrtog mjeseca trudnoće dijete počinje opazati glasove; pogotovo glas majke. Melodija maternjeg jezika djetetu je usađena već prije rođenja. Muzika i zvuci utiču na dijete još dok je u stomaku.
- U prvih nekoliko godina roditelji su upravo najvažniji jezički uzori djetetu.
- Tako da je važno, već u toku trudnoće razmisliti o jeziku, ili možda čak i jezicima, na kojima roditelji sa djetetom misle govoriti.

Šta Vi konkretno možete učiniti za Vaše dijete!

Pričajte djetetu već tokom trudnoće o Vašem svijetu. Pričajte mu o stvarima koje su važne za Vas.

Kada se radi o **odluci** na kojem jeziku (ili na kojim jezicima) sa djetetom želite govoriti kod kuće, obratite pažnju na slijedeća promišljanja:

Govorite s Vašim djetetom na onom jeziku koji najbolje govorite i kojim najbolje vladate. Na tom jeziku Vi Vašem djetetu možete prosljediti najveće jezičko blago. Na taj način ćete stvoriti dobru bazu za učenje svih drugih jezika koje će Vaše dijete još učiti u životu.

Govorite li Vi kao roditelji više **različitih jezika**, onda je to dobra početna situacija za Vaše dijete. Tada svaki od roditelja može govoriti sa djetetom onaj jezik koji najbolje zna. Na taj način Vaše dijete dobija dva dobra primjera na dva različita jezika.

Za koji god porodični jezik se odlučite, veoma je važno da Vaše dijete nauči i njemački jezik. Da bi se ono ovdje dobro osjećalo, da bi se moglo sprijateljiti sa drugom djecom i da bi dobilo šansu za solidno obrazovanje, potrebno mu je dobro poznavanje njemačkog jezika.

Vaše je dijete u stanju dobro naučiti njemački jezik i onda kada Vi kod kuće svakodnevno s njim govorite na nekom drugom jeziku.

...Vaše dijete najviše može naučiti kada Vi s njim govorite jezik koji Vama najbolje leži?

2. Mamin jezik je okej! Tatin jezik je okej!

Šta na to kažu stručnjaci?

- Dobra emocionalna veza je važna podloga za opšti i jezički razvoj djeteta. Dijete je u stanju osjetiti ako se roditelji ne osjećaju sigurno i slobodno u jeziku kojim s njim govore.
- Što bolje roditelji govore jezik koji prosljeđuju, to je bolje i za jezički razvoj djeteta.
- Vladanje maternjim jezikom je najbolji fundament za učenje drugih jezika. Svaki jezik sadrži znanje koje mi prosljeđujemo djeci putem govora.

Šta Vi konkretno možete učiniti za Vaše dijete!

Govorite sa Vašim djetetom onaj jezik ili dijalekt kojim najbolje vladate.

Razgovarajte mnogo s Vašim **djetetom** i dajte mu dovoljno vremena da i samo priča.

Priče, pjesme ili **dječje igre** iz Vaše domovine govore Vašem djetetu i nešto o Vama i Vašem porijeklu. To je važno jer su djeci potrebni i ti korijeni.

Napravite Vašem djetetu **pozitivne pristupe** i drugim jezicima. Budite dobar primjer! Ako Vi imate pozitivan stav prema jezicima, učenju drugih jezika, i njegovanju Vašeg i njemačkog jezika, onda će to preći i na Vaše dijete.

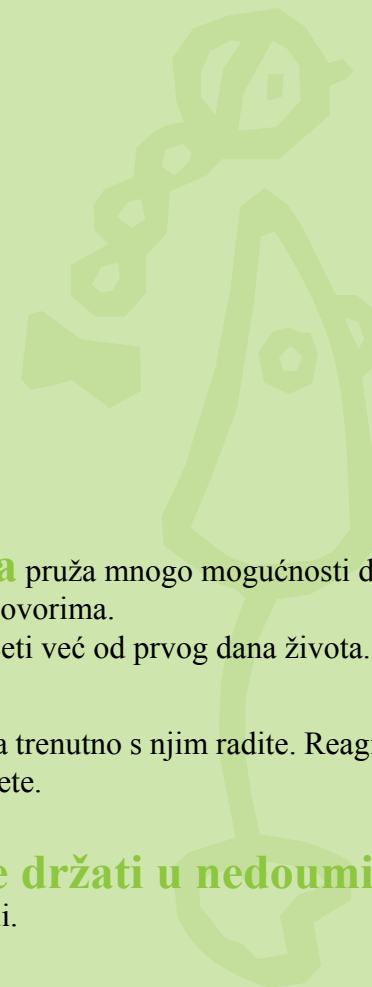
...je samopouzdanje najbolji fundament za jezični razvoj Vašeg djeteta?

3. Ja sam drag ovakav kakav jesam!

Šta na to kažu stručnjaci?

- Djetetu je za razvoj kao i za učenje jezika potrebna pažnja roditelja.
- Ono mora osjetiti da je voljeno i prihvaćeno da bi moglo razviti samopouzdanje. Ta energija je ključna za njegov razvoj.
- Djetetu je potrebna i sigurnost. Dijete treba da zna zašto roditelji u određenom trenutku nemaju vremena za njega, zašto ga ne mogu saslušati i kad će opet moći dobiti potrebnu pažnju.
- Ono želi da sazna zašto se nešto mora ili zbog čega nešto nije moguće.

Šta Vi konkretno možete učiniti za Vaše dijete!

Svakodnevnicu pruža mnogo mogućnosti da se popriča sa djetetom i da mu se omogući učešće u razgovorima. Trebali bi ste s tim početi već od prvog dana života.

Pričajte djetetu šta trenutno s njim radite. Reagirajte na njegove glasove i pokažite mu da se pri tom radujete.

Nemojte dijete držati u nedoumici. To mu uzima sigurnost. Držite se onoga što ste obećali.

Saslušajte Vaše dijete i pažljivo poslušajte šta Vam želi ispričati. Dopustite mu da ispriča do kraja i ne prekidajte ga.

...za djecu nije preveliko opterećenje ako odrastaju sa dva ili više jezika?

4. U mojoj glavi mjesto imaju i više od dva jezika!

Šta na to kažu stručnjaci?

- Djeca mogu bez problema odrastati sa dva ili više jezika – Milioni djece žive u zemljama u kojima se svakodnevno koristi više jezika. To ne smeta razvoju djeteta.
- Naime, djeca koja odrastaju sa više jezika ne razvijaju se drugačije od djece koja odrastaju sa jednim jezikom. Neko dijete počinje ranije govoriti, a neko kasnije. Neko govori mnogo, a neko malo.
- Jezički razvoj djeteta je dinamičan. Ono je stalno u pokretu, uči novo i integrira staro. Miješanje jezika je dio tog razvoja.
- Pozornost i razgovor sa doktorom ili doktoricom, ekspertom ili eksperticom, preporučuje se samo u slučaju ako dijete duže vrijeme ne napreduje ili ako prestane govoriti.
- Odrastaju li djeca sa više od jednog jezika, onda im je potrebna svjesna podrška u svim jezicima. Roditelji mogu na potpuno različite načine doprinijeti da dijete u tome uspije.

Šta Vi konkretno možete učiniti za Vaše dijete!

Vi odgajate dijete na Vašem **maternjem jeziku**, na primjer: turskom, bosanskom/hrvatskom/srpskom, kurdsom, ruskom, španskom...., a jezik okoline je njemački?

Onda sami govorite mnogo na Vašem jeziku sa djetetom. Ali isto tako negujte i kontakte sa porodicama u susjedstvu u kojima se govori njemački. Podržavajte Vaše dijete pri sklapanju prijateljstava sa djecom koja govore njemački. Dopustite da Vaše dijete ide u grupu za igranje (Spielgruppe) ili u vrtić (Kindergarten). To ubrzava njegov razvoj. Što ranije dođe u kontakt sa djecom koja govore njemački jezik, to će brže i lakše biti u stanju naučiti njemački.

Vi kao roditelji vrlo dobro vladate sa oba jezika? Onda dijete ima mogućnost naučiti jedan „mamin jezik“ i jedan „tatin jezik“. Obratite pažnju na jasna jezička pravila. To je naročito važno za malu djecu. Mama govori s njim na „maminom jeziku“, a tata na „tatinom jeziku“. Na taj način dijete može povezati određeni jezik sa određenom osobom. To mu pomaže pri strukturiranju jezika u glavi.

(Primjena jezika se može urediti i po **situacijama**: U svakodnevnicu se govori jedan jezik, a uz večeru, kada se rade domaći zadaci ili isto tako uz „priču za laku noć“ drugi jezik. Ovaj način se zove „stvaranje jezičkih ostrva“).

Odrasta li Vaše dijete s jednim, dva ili tri različita jezika, važno je slijedeće: Pričajte mnogo s Vašim djetetom, budite dobri i strpljivi slušaoci!

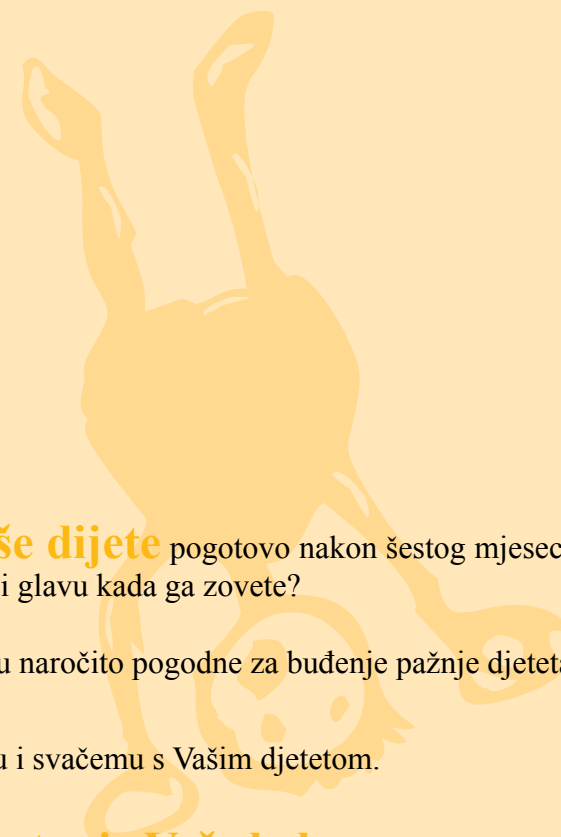
...su samo djeca koja dobro čuju u stanju i dobro naučiti govoriti?
Da li ste osim toga znali da beba brže reaguje na visoke tonove?

5. Pričaj sa mnom i slušaj me!

Šta na to kažu stručnjaci?

- Dobar sluh je jedan od preduslova za dobro govorenje. Jedna zdrava beba bi nakon šest mjeseci trebala sve više gugutati, imitirati glasove, inače bi se trebao kontrolirati sluh.
- I bebe sa oštećenim sluhom u prvim mjesecima nakon rođenja puštaju glasove, ali poslije sve više zanijemljuju.
- Obraćanje sa malo povišenim tonom povećava pažnju bebe. Na taj način je već veoma rano moguće izmamiti osmijeh na licu bebe.

Šta Vi konkretno možete učiniti za Vaše dijete!

Posmatrajte Vaše dijete pogotovo nakon šestog mjeseca života. Da li reaguje na zvuke? Okreće li glavu kada ga zovete?

Satovi igračke i zvečke su naročito pogodne za buđenje pažnje djeteta.

Pričajte **često** o svemu i svačemu s Vašim djetetom.

Imitirajte glasove i **gugutanje Vaše bebe**. Pričajte već maloj bebi šta trenutno radite s njom. Djeca svih uzrasta obožavaju pjevanje i rimovane stihove.

Idite pogotovo nakon **upale ušiju** bebe ili malog djeteta na kontrolu u savjetovalište za roditelje (Elternberatung) u Vašoj opštini ili kod Vašeg doktora ili doktorice.

...se jezik uči svim čulima?

Nije važno samo čuti nego i dodirnuti, vidjeti, saznati, uzeti u ruku, ...

6. Ja ću to uraditi sam!

Šta na to kažu stručnjaci?

- Čuti, vidjeti, dodirnuti, pokrenuti, shvatiti, osjetiti pokret, doživjeti silu zemljine teže i mnogo toga više, pomažu bebi shvatiti svijet oko sebe.
- Ono na taj način razvija svoje emocionalne, duševne i socijalne sposobnosti, pa tako i jezik.
- Vaša beba razumije šta znači “glatko” ili “hrapavo” kada smije dodirnuti predmete. “Slatko” ili “kiselo” uči onda kada smije probati hranu. Ivice i čoškove može ocijeniti kada smije puzati.
- Na taj način se u njenoj glavi stvaraju misaoni koncepti koji pripadaju riječima.

Šta Vi konkretno možete učiniti za Vaše dijete!

Uzmite **Vaše dijete često u naručje** i dajte mu da osjeti dodire kao nešto prijatno.

Pustite Vašu bebu da dodiruje **predmete**, da ih drži i pušta! Dajte joj nešto da grize! Dopustite da što više sama sazna!

Kada malo poraste, dopustite Vašem djetetu da isproba što više radnji: puzati kod kuće, na igralištu (Spielplatz) ili u vrtu, igrati se pijeskom i vodom, vikati i pjevati, pomagati kod kuhanja, postavljati stol, prekopavati zemlju u vrtu, saditi biljke.

...postoji veza između kretanja, igre, zdrave ishrane, zdravih zuba bez karijesa i jezičkog razvoja djeteta?

7. Ja mogu više nego što vi mislite!

Šta na to kažu stručnjaci?

- Djeci su potrebna iskustva u igri i kretanju. Unaprijediti jezik znači – omogućiti djetetu mnogo kretanja. Ono treba skakati, cupkati, hodati, trčati, plesati, ... smjeti. Jezik i kretanje pripadaju zajedno.
- Ako kretnje djeteta pri igranju, posebno fina motorika prstiju, postanu vještije, onda će i pokreti usta i jezika biti tačniji.
- Ispravan položaj zuba važan je da bi dijete naučilo pravilno govoriti. Dobro razumljiv izgovor je dio dobrog poznavanja jezika.

Šta Vi konkretno možete učiniti za Vaše dijete!

Pustite Vaše dijete da **balansira** na niskim zidovima, da jede prstima, da pije na slamčicu, da puše u pahuljice vate ... Idite često na igralište (Spielplatz) i u prirodu. Izradite nešto s Vašim djetetom i pustite ga da rukuje makazama. Ako ste Vi prisutni ne može mu se ništa desiti. Ono pri tom uči tačne pokrete i može razvijati svoju maštu.

Rijetko koristite dječju dudu (cuclu, varalicu) i obratite pažnju da se poslije 2. godine starosti odvikne. Predugo korištenje stvara negativne posljedice u dječijem razvoju govora i formiranja zubi.

Zdrava ishrana i nešto za “žvakanje” između zuba su važni.

Vaše dijete ne bi trebalo piti zaslađene ili slatke napitke.

Dodatak šećera u soku ili čaju škodi organizmu i zubima. Koristite vodu ili ohlađeni čaj bez ikakvog dodatka.

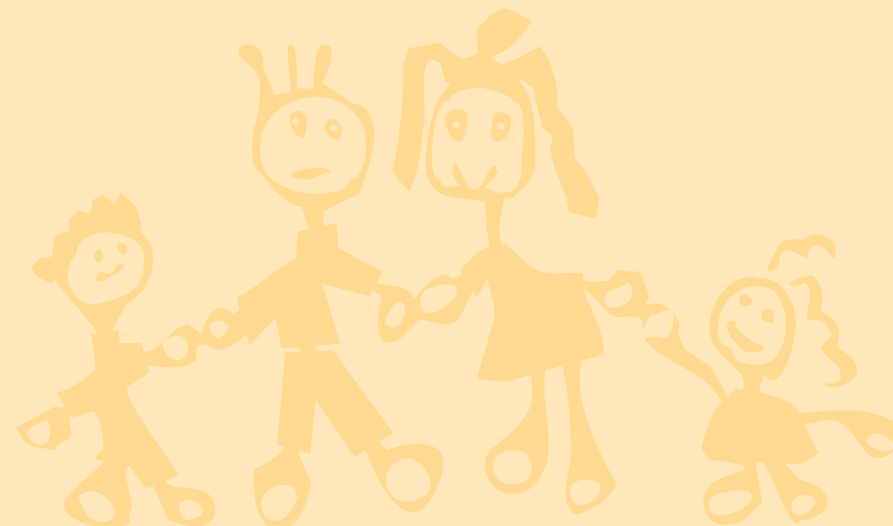
...svakodnevno zajedničko govorenje i igranje donosi ogroman napredak u razvoju jezika?

8. Hoćeš li se igrati sa mnom?

Šta na to kažu stručnjaci?

- Uživajte u zabavi, igri i govoru s Vašim djetetom. Kao nuspojava tih radnji razvijaju se strukture u mozgu Vašeg djeteta koje su odlučujuće za razvoj jezika i kasnije učenje u školi.
- Redovno slušanje i govorenje jednog ili više jezika pomaže djetetu prepoznati pravila tih jezika. Tako dijete može učiti riječi, otkrivati gramatiku jezika i učiti ispravan način komuniciranja s drugima. Ono u svakom jeziku treba mnogo “hrane” i trebalo bi dakle imati mnogo mogućnosti za slušanje i govor.

Šta Vi konkretno možete učiniti za Vaše dijete!

Prilagodite se **kod** govorenja i **igranja** nivou Vašeg djeteta. Pričajte direktno s Vašim djetetom – najmanje jednu četvrtinu sata dnevno!

Pričajte s njim također i pri svakodnevnim aktivnostima – npr. kad svlači obuću ili jaknu, navlači rukavice, dobija čaj, ide u krevet, ... Samo uputstva i naredbe su premalo!

Koristite **promjenjiv jezik**. Tako Vaše dijete može proširiti svoje jezičko blago. (Na primjer, ako koristite različite riječi za isti sadržaj: lijepo, krasno, fino, ...)

Rime i pjesme su za djecu svih uzrasta čudnovat izvor za razvoj njihovog jezičkog blaga. Ako se ne možete sjetiti rima i pjesama iz Vaše mladosti upitajte Vaše roditelje ili starije članove porodice ili pročitajte u nekoj knjizi. Ili izmislite sopstvene rime i pjesme.

..dijete ne treba stalno ispravljati i zahtijevati od njega da ponavlja izrečeno?

9. Želim ti nešto iSpričati!

Šta na to kažu stručnjaci?

- Jako je važno da pažljivo slušajte kada Vam Vaše dijete želi nešto ispričati.
- Ispravljanje sputava radost pri govorenju. “Ispraviti i ponoviti” je djelotvornija tehnika.
- Djeca ne pokazuju uvijek šta mogu.
- Često razumiju već mnogo, ali govore malo. Djeca trebaju vremena kao što sjeme treba vremena da proklija.
- Kada djeca odrastaju uz dva jezika, onda se jedan jezik može razviti bolje, a drugi slabije. To se u toku života može nanovo mijenjati, zavisno od toga šta je upravo važno u jednoj životnoj fazi i sa kojim jezikom su povezani doživljaji. Tako se na primjer kod dvojezične djece može desiti da maternji jezik donekle bude potisnut u pozadinu ako djeca posjećuju vrtić (Kindergarten) u kojem se govori njemački i ako im prijatelji koji govore njemački postanu važni.

Šta Vi konkretno možete učiniti za Vaše dijete!

Slušajte Vaše dijete pažljivo!

Ako Vaše dijete nešto izgovori pogrešno, **ponovite riječ** ili rečenicu “onako uzgred” u ispravnoj formi. Nemojte ga prisiljavati na ispravno ponavljanje.

Ostanite mirni ako dijete novu riječ ne koristi odmah.

Imajte strpljenja! Govorite s djetetom **na Vašem jeziku** čak i ako Vam ono odgovara na drugom jeziku. Ako dijete odrasta uz dva jezika može se naime desiti da ono jedan od ta dva jezika nekad i na duže vrijeme ne želi aktivno primjenjivati.

Ako Vam je dijete u jednoj takvoj fazi, onda nemojte vršiti pritisak na njega nego mu **stvarajte mogućnosti** da oba jezika može koristiti aktivno. Tako postupate ispravno.

...su čitanje i pričanje o istom veoma važni oblici pospješivanja jezika i da oni Vaše dijete dobro pripremaju za školu?

10. Hoćeš li mi danas priču čitati dalje?

Šta na to kažu stručnjaci?

- Naučna istraživanja pokazuju da čitanje već u prvim godinama života pozitivno djeluje na jezički razvoj djeteta.
- Čitanje i pričanje obogaćuju jezičko blago djeteta. Oni stvaraju dobru osnovu za čitanje i pisanje jer je pisani jezik drukčiji od govornog jezika i Vaše dijete kroz čitanje spoznaje i uči pisani jezik.
- Djeca koja znaju slušati i prepričavati priče nauče pri tom dosta toga što im kasnije bude od koristi u školi: na primjer znati slušati, koncentrisati se, sjetiti se događaja, novih riječi, novi uzoraka rečenica i puno toga više.

Šta Vi konkretno možete učiniti za Vaše dijete!

Čitajte Vašem djetetu iz **slikovnica** i zbirki pripovjedaka – svaki dan ponešto; na jeziku, odnosno jezicima koje Vi kod kuće govorite s djetetom.

U mnogobrojnim bibliotekama u Tirolu već možete posuditi slikovnice i zbirke pripovjedaka na različitim jezicima. Raspitajte se u biblioteci u mjestu gdje stanujete da li imaju knjige na Vašem maternjem jeziku.

Djeca vole rituale! Vaše dijete također. Priča za laku noć može postati ritual. Djeca vole iznova slušati istu priču sve dok ne mogu tačno razumjeti i prepričati. Pomozite Vašem djetetu da prepriča priču: na primjer kroz motivirajuća pitanja.

Čak i ako Vaš njemački još nije jako dobar, možda ipak već možete čitati Vašem djetetu iz slikovnica na njemačkom jeziku.

Djed i baka i drugi **ljudi od povjerenja** također su dobri slušaoci i pripovjedači priča.

...djeca najbolje uče u igri i zajedničom radu, a ne gledajući televiziju ili ispred kompjutera?

|| • Televizija? Ne hvala! Mnogo je ljepše kad se tata i mama igraju sa mnom...!

Šta na to kažu stručnjaci?

- Da bi naučila jezik djeca ne moraju samo čuti govorne glasove, već i razumijeti izgovoreno: viđeno shvatiti (“opipati”).
- Dijete uči govoriti samo u direktnom kontaktu sa drugim ljudima: s ocem i majkom, sa braćom i sestrama, u velikoj porodici i kasnije s prijateljicama i prijateljima.
- Preporučuju se dobri dječji filmovi koji se gledaju zajedno s roditeljima. Višesatno gledanje televizije ili igranje na kompjuteru su štetni. Tako djeca malo uče.

Šta Vi konkretno možete učiniti za Vaše dijete!

Pustite Vaše dijete da sudjeluje u **svakodnevnim dešavanjima**. Dajte mu mogućnost da nove riječi “shvati” rukama. Pomagati kad se kuha i peče, igrati se s vodom, pijeskom, kamenjem ili plastelinom puno je bolje za razvoj djeteta nego gledanje televizije.

Ako Vaše dijete gleda televiziju, onda bi ste Vi trebali izabrati film i o tome šta se dešava u filmu govoriti sa djetetom. Tako će dijete bolje razumijeti i dodatno učiti nove riječi.

U bibliotekama možete **iznajmiti mnogo dobrih igara**. To je jeftino i time ćete Vašem djetetu pružiti promjenu i dati mu nove podsticaje.

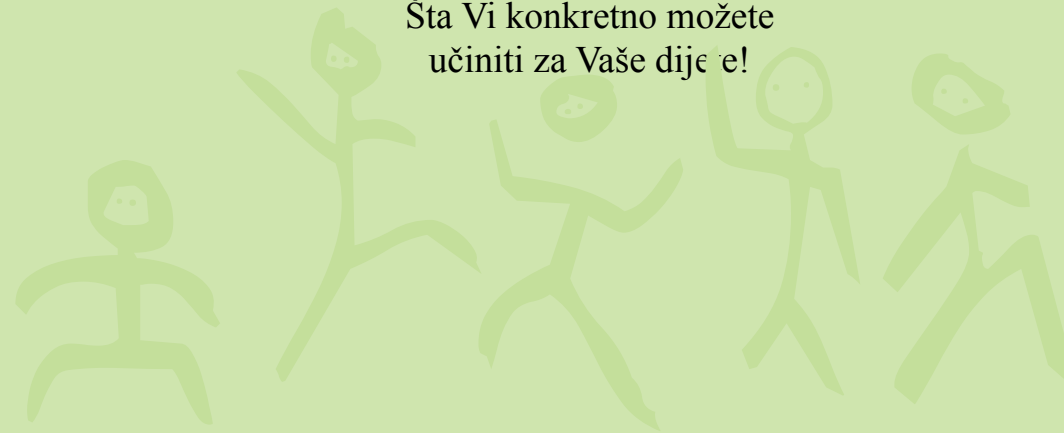
...djeca mogu jako dobro naučiti njemački ako u ranoj dobi imaju prijateljicu ili prijatelja koji govore ovaj jezik ili se sastaju u grupi za igranje (Spielgruppe) ili idu u vrtić (Kindergarten)?

12. Želim biti i sa drugom djecom!

Šta na to kažu stručnjaci?

- Dobro poznavanje njemačkog jezika važno je za Vaše dijete: za njegov život u Austriji, za njegovo dobro u školi i dobre mogućnosti u radnom svijetu.
- Da bi dobro naučilo njemački, Vašem djetetu su potrebne raznolike mogućnosti da sluša i govori ovaj jezik i dobra motivacija za to. Prijateljice i prijatelji koji dobro govore ovaj jezik su jako dobra motivacija.
- Redovno sastajanje u grupi za igranje (Spielgruppe) ili posjećivanje vrtića (Kindergarten) od treće godine života daju djetetu vremena da do polaska u školu učvrsti njemački jezik i pripremi se na izazove u školi. Čak i ako Vaš porodični jezik nije njemački, Vaše dijete ovaj jezik može vrlo dobro naučiti ako iskoristi date prilike.

Šta Vi konkretno možete učiniti za Vaše dijete!

Podržite Vaše dijete ako želi posjetiti ili pozvati k sebi prijateljice i prijatelje. Jezike koji su im važni u svakodnevnicu djeca obično uče jako brzo.

Prijavite Vaše dijete već **od dvije i pol ili tri** godine u dječju grupu za igranje (Kinderspielgruppe) ili u vrtić (Kindergarten). U ovoj dobi djeca su često dovoljno zrela za to i raduju se novim prijateljicama i prijateljima kao i igrama i aktivitetima sa drugom djecom.

Moguće je još ranije posjećivanje neke od **institucija za brigu o djeci** ako se Vi iz poslovnih razloga ili pedagoških promišljanja na to odlučite.

Ako kod kuće sa djetetom ne govorite njemački nego neki drugi jezik, Vi ga kroz igru ipak možete pripremiti na njemački kao novi jezik koji će dijete upoznati u grupi za igranje (Spielgruppe) ili u vrtiću (Kindergarten). Govorite s njim o tome, učinite ga radoznalim, naučite ga osnovnim pojmovima koji mu mogu biti korisni u njegovom novom okruženju.

Dajte djetetu do znanja da je to predivno ako zna govoriti više jezika.

- Jezici u koje ne investiramo se zaborave. Da ga ne bi zaboravili, mi jezik moramo njegovati i koristiti.
- Kada Vaše dijete pođe u vrtić (Kindergarten), a onda kasnije i u školu, njemački će mu biti jedan vrlo važan jezik.
- Za to su mu potrebni Vaša pomoć i podrška. Ali ne zaboravite njegovati i jezik na kojem je dijete odraslo, maternji ili porodični jezik.
- U školi je nastava na maternjem jeziku dobra mogućnost za daljnji razvoj prvog jezika. Raspitajte se o tome i prijavite Vaše dijete.
- Motivirajte Vaše dijete da puno čita – na njemačkom i na drugim jezicima.
- Jezik je blago – svaki jezik. Vrijednost raste što bolje je razvijen i njegovan. Dobro vladanje jezicima danas odlučuje o poziciji čovjeka u radnom svijetu i društvu.

- Polazak u školu je važan korak za Vaše dijete na putu u samostalnost. Pružite Vašem djetetu osjećaj da ste dostupni i da može na Vas računati kada mu je potreban razgovor. Dozvolite mu po mogućnosti da postupa slobodno uz potrebnu sigurnost.
- Dopustite svom djetetu da manje obaveze i zadatke obavi samo, time ćete mu dokazati da imate povjerenje u njega. Ono može pomoći u pripremi obiteljskog stola, zalijevati cvijeće ili prenijeti poruku.
- Dopustite djetetu da se brine o zadacima koje može samo obaviti. Budite strpljivi dok se presvlači, samo veže vezice na obući ili priprema svoju torbu za kupanje. Ohrabrujte svoje dijete da postupa samostalno!
- Omogućite Vašem djetetu prije polaska u školu druženje i igranje sa drugom djecom. Pridržavanje pravila te imanje obzira prema drugima su važne osobine koje će Vašem djetetu biti potrebne u školi.
- Igrajte se i izrađujte nešto s Vašim djetetom i obratite pažnju da Vas i Vaše dijete pri tome nitko ne ometa. Tako će Vaše dijete naučiti da se koncentrirano posveti jednoj stvari.
- Dopustite Vašem djetetu igru s različitim materijalom – s glinom, bojama, papirom, zemlji. Time se poboljšava sposobnost zapažanja Vašeg djeteta.
- U pripremnoj fazi učenja pisanja možete sa svojim djetetom vježbati različite vježbice za spretnost ruku. Možete zajedno nizati perle, izrezivati figure, rezati voće, crtati i mnoge druge stvari. Ukoliko Vaše dijete koristi lijevu ruku nemojte ga prisiljavati da koristi desnu ruku! Inače bi nastupile mnoge poteskoće u učenju.
- Vaše dijete trenira pamćenje ako prepričava priče ili događaje. Pružite mu dovoljno mogućnosti za to! Možete zajedno učiti pjesmice ili igrati igrice za pamćenje (kao memori ili igre sa kartama).
- Podstičite maštu Vašeg djeteta! Izmišljajte zajedno priče i zamislite što bi bilo kada bi ... na primjer životinje iznenade počele govoriti.

Daljnje informacije o polasku u školu nudi brošura: Erste Schritte auf dem Weg zur Schule, eine Broschüre des Landesschulrats für Tirol – Schulberatungsstelle für Ausländer. Innsbruck 2002.

Familieninfo Tirol (Obiteljski infocentar)

Familieninfo Tirol je ustanova pokrajine Tirol i pripada odjelu JUFF-Fachbereich Familie (JUFF-Odjeljenje obitelj). Od lipnja/juna 2007. godine nalazi se u novoj zgradi Sillparka u Innsbrucku i idealno je mjesto za kontaktiranje u vezi svih pitanja vezanih uz obitelj. Tim savjetnika/ca ima odgovore za gotovo sva pitanja a ukoliko im ponestaju Familieninfo zna na koga će Vas uputiti.

Familieninfo Tirol (Obiteljski i seniorski infocentar Tirol)

Museumsstraße 38/ Sillpark, 2. kat/sprat
6020 Innsbruck
info@familien-senioreninfo.at
www.familien-senioreninfo.at
Besplatna vruća linija 0800 800 508

Stadt Innsbruck (Grad Innsbruck)

MA V – Amt für Kinder- und Jugendbetreuung
(Magistratsko odjeljenje V – Ured za skrb o djeci i mladima):
Nadležan je između ostalog za vrtiće (Kindergärten) i gradske ustanove za poslijepodnevni boravak učenika (Schülerhorte), informacije i savjetovanje.
Stadt Innsbruck
MA V - Amt für Kinder- und Jugendbetreuung
A - 6010 Innsbruck, Maria-Theresien-Strasse 18
Telefon: + 43 (0) 512-5360 DW 4210 bis 4220 Fax: + 43 (0) 512-5360-1736
post.kinder.jugendbetreuung@innsbruck.gv.at
www.innsbruck.gv.at

Mutter-Eltern-Beratung (Savjetovalište za majku i obitelj)

Tim savjetovališta za majku i obitelj pomaže roditeljima od početka u svim pitanjima o trudnoći, porođaju i životu s djetetom. Mutter-Eltern-Beratung dostupna je širom Tirola i nudi savjetovanje, pomoć i razmjenu iskustva o:

- medicinskoj skrbi i brizi o bebama
- dojenju i hrani primjenjenoj dječijem uzrastu
- motornom razvoju i problemima sa spavanjem
- razvoju - unapređivanju - odgoju - te drugim pitanjima koja Vas muče!

Mutter-Eltern-Beratung (Savjetovalište za majku i obitelj)

An-der-Lan-Str. 43
6020 Innsbruck
Tel.br. 0512/260135
Radno vrijeme: Ponedjeljak-Petak 8.00-12.00
E-mail: mutter-eltern-beratung@tirol.gv.at

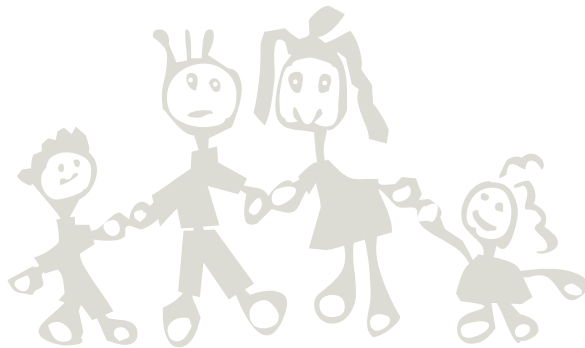
Opštinski ured (Gemeindeamt) / Gradska vjećnica (Rathaus)

Informacije o brizi o djeci (Kinderbetreuung), grupama za igranje (Spielgruppen) i vrtićima (Kindergärten) u Vašem mjestu stanovanja pružaju Vam također Vaš Opštinski ured (Gemeindeamt) odnosno Gradska vjećnica (Rathaus).

Knjižnice/Biblioteke

Adrese i radno vrijeme biblioteka u Tirolu naći ćete na internet stranici Saveza biblioteka Austrije (Büchereiverband Österreich):<http://www.bvoe.at>

www.tirol.gv.at/integration

**INNS'
BRUCK**

www.innsbruck.gv.at